

Základní požadavky na označování balených a nebalených potravin (novela zákona o potravinách, nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům)

Balené potraviny

Čl. 9 odst. 1
nařízení (EU)
č. 1169/2011

> na OBALU:

+ povinný
doplňkový údaj
podle čl. 10 odst. 1
nařízení (EU) č.
1169/2011

- **název potraviny, kterým se rozumí zákonný název**, tj. např. u pečiva název druhu, skupiny a podskupiny stanovený vyhláškou č. 333/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), b), g) a h) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta, ve znění pozdějších předpisů, **a neexistuje-li zákonný název, uvede se název popisný nebo vžitý;**
- **seznam složek, který se nadepíše nebo uvede patřičným nadpisem obsahujícím slovo „složení“** (uvádí se v sestupném pořadí, až na určité výjimky, všechny složky a složené složky se rozepisují – i ty, jichž je ve složení méně jak 2 %);
- **alergeny, které musí být uvedeny přímo ve složení a zvýrazněny tak, aby byly dostatečně odlišeny od ostatních složek** (způsob zvýraznění nařízení nestanoví, řada výrobců jej řeší tučným písmem, ale lze použít např. velká písmena);
- **čisté množství potraviny** (pro pečivo zůstávají např. i nadále zachovány hmotnostní odchylky uvedené ve vyhlášce);
- **datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;**
- **zvláštní podmínky uchovávání nebo podmínky použití** (jsou-li nezbytně nutné);
- **jméno nebo obchodní název a adresa PPP**, pod jehož jménem nebo obchodním názvem je potravina uváděna na trh, a není-li usazen v EU, pak dovozce potraviny na trh EU, přičemž není povinností uvádět konkrétní hospodářskou činnost takového subjektu (např. to, že se jedná o distributora apod.);
- **země původu nebo místo provenience**, která se ale např. na balené pečivo nevztahuje;
- **návod k použití v případě potraviny, kterou by bez tohoto návodu bylo obtížné odpovídajícím způsobem použít;**
- **u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových skutečný obsah alkoholu v % objemových;**
- **výživové údaje, pro jejichž uvádění na balených potravinách ale platí prodloužené přechodné období** – musí být povinně uváděny až od 13. prosince 2016, pokud je však PPP uvede dobrovolně anebo nedobrovolně pod tlakem svého odběratele dříve, musí být již v souladu s požadavky nařízení.

Nebalené potraviny

§ 8 zákona o
potravinách

> v TĚSNÉ blízkosti potraviny:

> v blízkosti MÍSTA NABÍZENÍ
potraviny:

> NA VYŽÁDÁNÍ spotřebitele
sdělit nebo jinou formou
viditelně a snadno čitelně
zprístupnit:

- **údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP**, který potravinu vyrobil;
- **údaj o množství hlavní složky v hmotnostních procentech**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis;
- **údaj o třídě jakosti**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU;
- **název potraviny, kterým se rozumí zákonný název a neexistuje-li zákonný název, uvede se název popisný nebo vžitý;**
- **země nebo místo původu** podle nařízení (EU) č. 1169/2011;
- **údaj podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011.**

- **datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;**
- **údaj podle čl. 44 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011** (tj. údaj o alergenech);
- **další údaje**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU.

- **údaj podle čl. 9 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 1169/2011** (tj. seznam složek);
- **údaj podle čl. 22 nařízení (EU) č. 1169/2011** (tj. procentuální vyjádření zdůrazněné složky).

Potraviny zabalené bez přítomnosti spotřebitele

§ 7 zákona o
potravinách

> na OBALU:

- **údaj o PPP**, pod jehož jménem nebo obchodní firmou je zabalená potravina uváděna na trh;
- **údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP**, který potravinu vyrobil;
- **název potraviny, kterým se rozumí zákonný název a neexistuje-li zákonný název, uvede se název popisný nebo vžitý;**
- **čisté množství;**
- **seznam složek;**
- **způsob uchování**, jde-li o potraviny, u nichž by při nesprávném uchování mohla být ohrožena bezpečnost nebo zhoršena jakost stanovená prováděcím právním předpisem

nebo deklarovaná výrobcem;

- **země nebo místo původu;**
- **datum použitelnosti nebo datum minimální trvanlivosti;**
- **údaje podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011;**
- **údaje podle čl. 44 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011;**
- **údaj o množství hlavní složky v hmotnostních procentech**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis;
- **údaj o třídě jakosti**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU;
- **další údaje**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU.

Nebalené potraviny

Upozornění: Všechna označení jsou smyšlená a použita jen pro účely názorné ukázky toho, jaké údaje se na cenovkách mohou / musí objevit. Výčet povinných údajů nemusí být úplný a bude vždy záviset na konkrétním výrobku, který je spotřebiteli jako nebalený nabízen. PK ČR nenes odpovědnost za jejich nevhodnou aplikaci.

➤ v **TĚSNÉ blízkosti** potraviny se uvede:

§ 8 odst. 1 zákona o potravinách

- údaj obsahující **jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP**, který potravinu vyrobil;
- údaj o **množství hlavní složky v hmotnostních procentech**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis;
- údaj o **řídě jakosti**, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU;
- **název potraviny**, kterým se rozumí **zákonný název** a neexistuje-li zákoný název, uvede se název popisný nebo vžitý;
- **země nebo místo původu**;
- údaj podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011.

➤ jedná se o **deklarování údajů přímo (v těsné blízkosti, např. u cenovky) u nebalených potravin nabízených k prodeji spotřebiteli**, tj. např. v **obslužném úseku**

Pekárna HOUSKA a.s., Horní 2, 192 53 Příbram

Koláč s náplní ovocnou

jemné pečivo s cukrem a sladidlem ze zmrazeného polotovaru

12,90 Kč / ks

Mlékárna ČESKÉ MLÉKO a.s., Horní Dolní 5, 356 21 Beroun

sýr Eidam 30 %

14,90 Kč / 100 g

ŘEZNÍK s.r.o., Dolní 13, 546 12 Ostrava

Šunka (...třída jakosti...)

tepelně opracovaný masný výrobek

22,90 Kč / 100 g

! Kiwi

výběrová jakost

25,90 Kč / ks

LABUŽNÍK s.r.o., 652 13 Ostrov

Chlebíček se

šunkou a sýrem

18,90 Kč / ks

ČESKÉ SELE a.s., Dlážděná 10, 497 36 Kozojedy

Vepřová krkovice

rozmrazeno

Chov v: Německo Porážka v: Polsko

149,- Kč / kg

Udička s.r.o., Struha 2, 789 63 Rybník

! Pstruh duhový

kuchaný chlazený

Oncorhynchus mykiss

249,- Kč / kg

! Pstruh duhový

Oncorhynchus mykiss

249,- Kč / kg

Poznámka: Země nebo místo původu se uvádí pouze u potravin, u nichž je to vyžadováno relevantními právními předpisy, tj. nařízením (EU) č. 1169/2011. V tuto chvíli vůbec neuvažujeme o uvádění % hlavní složky, protože neexistuje prováděcí právní předpis, který by stanovil podrobnosti pro její uvádění.

Nebalené potraviny

Upozornění: Všechna označení jsou smyšlená a použita jen pro účely názorné ukázky toho, jaké údaje se na cenovkách mohou / musí objevit. Výčet povinných údajů nemusí být úplný a bude vždy záviset na konkrétním výrobku, který je spotřebiteli jako nebalený nabízen. PK ČR nenese odpovědnost za jejich nevhodnou aplikaci.

➤ **v blízkosti MÍSTA
NABÍZENÍ potraviny
se uvede:**

§ 8 odst. 2 zákona
o potravinách

- datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;
- údaj podle čl. 44 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011 (tj. údaj o alergenech);
- další údaje, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU.

**NA VYŽÁDÁNÍ
spotřebitele se sdělí
nebo jinou formou
viditelně a snadno
čitelně zpřístupní:**

§ 8 odst. 4 zákona
o potravinách

- údaj podle čl. 9 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 1169/2011 (tj. seznam složek);
- údaj podle čl. 22 nařízení (EU) č. 1169/2011 (tj. procentuální vyjádření zdůrazněné složky).

- jedná se o prostor zahrnující např. prodejní pult a jeho blízké okolí;
- údaj se **viditelně a čitelně zpřístupní** pro spotřebitele;
- tyto informace se mohou umístit např. na vitrínu oblužného úseku, vedle oblužného nebo samooblužného úseku formou katalogů nebo zalaminovaných textů, elektronickým pultíkem apod.

Informaci o obsahu
alergenů lze sdělit i
v těsné blízkosti
potraviny například:

- informace musí být konečnému spotřebiteli sděleny v okamžiku jejich vyžádání (např. osobní sdělení od obsluhy oblužného prodeje);
- informace o seznamu složek (složení) a množství složky zdůrazněné např. v názvu potraviny lze spotřebiteli sdělit nebo jinou formou zpřístupnit;
- za tuto jinou formu se považuje způsob předání informace podle § 8 odst. 2 zákona o potravinách (tj. v blízkosti místa nabízení potraviny), tzn. doplnit tyto údaje způsoby výše uvedenými.

Pekárna HOUSKA a.s., Horní 2, 192 53 Příbram
Koláč s náplní ovocnou
jemné pečivo s cukrem a sladidlem
ze zmrazeného polotovaru
Obsahuje: pšeničnou mouku, mléko, vejce
12,90 Kč / ks

➤ **ALTERNATIVA:** informaci o datu minimální trvanlivosti nebo datu použitelnosti lze uvést pouze na etiketě nebo obalu potraviny zabalené v místě prodeje na žádost spotřebitele

§ 8 odst. 3 zákona
o potravinách

Vysvětlivky:

Upozornění: Všechna označení jsou smyšlená a použita jen pro účely názorné ukázky toho, jaké údaje se na cenovkách mohou / musí objevit. Výčet povinných údajů nemusí být úplný a bude vždy záviset na konkrétním výrobku, který je spotřebiteli jako nebalený nabízen. PK ČR nenese odpovědnost za jejich nevhodnou aplikaci.

U **nebaleného pečiva** se v jeho **těsné blízkosti** uvede:
 → údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP, který potravinu vyrobil;
 → název potraviny;
 → údaj podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011 (např.: „s cukrem a sladidlem“);
 Povinnosti na označování stanovené vyhláškou č. 333/1997 Sb. (např. „ze zmrazeného polotovaru“) zůstávají nedotčeny;
 U **nebaleného pečiva** se v **blízkosti místa nabízení** uvede:
 → datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti (**pozn.**: pozor na výjimku uvedenou v bodě 1 písm. d) přílohy X nařízení (EU) č. 1169/2011);
 → údaj o alergenech.

U **nebalených lahůdkářských výrobků** se v jejich **těsné blízkosti** uvede:
 → údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP, který potravinu vyrobil;
 → název potraviny;
 → údaj podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011;
 U **nebalených lahůdkářských výrobků** se v **blízkosti místa nabízení** uvede:
 → datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;
 → údaj o alergenech.

U **nebalených mléčných výrobků** se v jejich **těsné blízkosti** uvede:
 → údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP, který potravinu vyrobil;
 → název potraviny;
 → údaj podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011;
 U **nebalených mléčných výrobků** se v **blízkosti místa nabízení** uvede:
 → datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;
 → údaj o alergenech;
 → event. další údaj, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU (**pozn.**: u sýra lze pro bližší specifikaci uvést i „polotvrdý, polotučný“, % tuku v sušině atd i přímo v těsné blízkosti).

U **nebalených masných výrobků** se v jejich **těsné blízkosti** uvede:
 → údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP, který potravinu vyrobil;
 → údaj o třídě jakosti, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU;
 → název potraviny;
 → údaj podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011;
 U **nebalených masných výrobků** se v **blízkosti místa nabízení** uvede:
 → datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;
 → údaj o alergenech;
 → event. další údaj, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU.

U **nebaleného vepřového, skopového, drůbežního a koziho masa** se v jeho **těsné blízkosti** uvede:
 → údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP, který potravinu vyrobil;
 → země původu nebo místo provenience;
 → název potraviny;
 → údaj podle čl. 10 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011 (např.: „rozmrázeno“);
 U **nebaleného vepřového, skopového, drůbežního a koziho masa** se v **blízkosti místa nabízení** uvede:
 → datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;
 → event. další údaj, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU.
Pozn.: u **nebaleného hovězího masa** se v jeho **těsné blízkosti** nemusí uvádět země nebo místo původu, ta se společně s dalšími povinnými údaji podle přímo použitelného předpisu EU uvede v **blízkosti místa nabízení**.

U **nebaleného ovoce a zeleniny** se v jejich **těsné blízkosti** uvede:
 → údaj o třídě jakosti, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU;
 → název ovoce nebo zeleniny;
Pozn.: údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP, který potravinu vyrobil, se NEUVÁDÍ, jelikož čerstvé nezpracované ovoce a zelenina nemá výrobce, jedná se o produkt prvovýroby (sklizená, sesbíraná, utrženo apod.);
 U **nebaleného ovoce a zeleniny** se v **blízkosti místa nabízení** uvede:
 → případně další povinný údaj, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU, tj. země nebo místo původu (**pozn.**: nemusí být uvedena v jejich těsné blízkosti!).

U **nebalených ryb a produktů akvakultury** se v jejich **těsné blízkosti** uvede:
 → údaj obsahující jméno nebo obchodní název a adresu sídla PPP, který potravinu vyrobil, POUZE v případě, byl-li produkt ZPRACOVÁN (vykuchán apod.);
 → název ryby nebo produktu akvakultury (včetně vědeckého názvu);
 U **nebalených ryb a produktů akvakultury** se v **blízkosti místa nabízení** uvede:
 → datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;
 → další povinný údaj, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU (např.: místo a způsob odlovu).
Pozn.: U ryby a produktů akvakultury, které byly před spotřebitelem přímo vyloveny např. z akvária, se údaj o výrobci v jejich těsné blízkosti uvádět nemusí. U ryby a produktů akvakultury, které se ale prodávají chlazené a např. vykuchané, ano.

Jedná se o možnost, jak naplnit povinnosti uvést údaje týkající se nebalených potravin v **blízkosti místa jejich nabízení**, kdy se ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o potravinách uvede:
 → datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti;
 → údaj o alergenech (tj. údaj podle čl. 44 odst. 1 nařízení (EU) č. 1169/2011, a to způsobem, jakým tuto informaci vyžaduje nařízení;
 → další povinný údaj, stanoví-li tak prováděcí právní předpis nebo přímo použitelný předpis EU.

Jedná se o **prostor** zahrnující např. prodejní pult a jeho blízké okolí. Může to být vitřina nebo samostatný katalog, elektronický pulfík apod.
 Informaci o alergenech musí dostat spotřebitel ještě dříve, než si konkrétní potraviny vybere. Tuto povinnost nelze splnit pouhým prohlášením: „Informace o alergenech získáte u obsluhy“ (to platí pouze pro pokrm), ale musí být vyjmenovány konkrétní výrobky s konkrétními alergeny slovy typu: „XY obsahuje:.....“.
 Podle § 8 odst. 3 zákona o potravinách lze informaci o datu minimální trvanlivosti nebo datu použitelnosti uvést pouze na etiketě nebo obalu potraviny zabalené v místě prodeje na žádost spotřebitele.

Pozn.: Tyto skutečnosti však nebrání tomu, aby byl např. údaj o alergenech uveden již na samotné cenovce, tj. v těsné blízkosti potraviny. Naopak, toto bude pravděpodobně nejdělejší způsob, jak informaci o alergenech spotřebiteli sdělit.

Na vyžádání spotřebiteli musí být např. obsluhou sděleny nebo jinou formou viditelně a snadno čitelně zpřístupněny
 → údaj o složení potraviny (tj. údaj podle čl. 9 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 1169/2011);
 → procento **závažné** složky (tj. údaj podle čl. 22 nařízení (EU) č. 1169/2011).

Poznámka: Při označování nelze vycházet pouze z požadavků zákona o potravinách, ale je potřeba mít na paměti i požadavky jiných právních předpisů (např. zákona o cenách). Tyto povinnosti zůstávají zákonem o potravinách nedotčeny.
 U některých potravin není zmíněno uvedení informace o alergenech, protože se v nich zřejmě vyskytovat nebudou. Konkrétní situaci však musí posoudit konkrétní PPP, který za označení nese odpovědnost.

Pokrmý (tj. nebalené potraviny nabízené zařízeními společného stravování)

Čl. 44 odst. 1
nařízení (EU)
č. 1169/2011

Jsou-li potraviny nabízeny k prodeji konečnému spotřebiteli nebo zařízeními společného stravování nebalené nebo jsou-li baleny v místě prodeje na žádost spotřebitele nebo baleny do hotového balení pro přímý prodej,

- je poskytnutí údajů stanovených v čl. 9 odst. 1 písm. c) (tj. údaj o alergenech) **povinné**;
- není poskytnutí dalších údajů uvedených v člincích 9 a 10 povinné, pokud členské státy nepřijmou opatření vyžadující uvedení některých nebo všech těchto údajů nebo jejich částí.

§ 9a odst. 1
zákona o
potravinách

➤ **VIDITELNĚ
ZPŘÍSTUPNIT
SNADNO
ČITELNOU
informaci:**

→ na pokrmý, které jsou uváděny na trh při poskytování stravovacích služeb, ve smyslu tohoto ustanovení se nevztahují ustanovení §§ 7 až 9 zákona o potravinách

→ **název potraviny** podle čl. 9 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011;
→ **informaci o výskytu látky** podle čl. 9 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) č. 1169/2011 (tj. informaci o alergenech).

§ 8 návrhu
vyhlášky o
označování
potravin

➤ **MOŽNÝ
způsob
vyjádření:**

→ **název potraviny*** se uvede způsobem podle čl. 17 nařízení (EU) č. 1169/2011, tj. **zákonný, vžitý nebo popisný**;

→ **informace o výskytu alergenní látky** v pokrmu se uvádí slovy „**Pokrmý obsahují alergeny. Informaci o výskytu konkrétních alergenů v pokrmu žádejte u obsluhy.**“, nebo slovy, která mají pro spotřebitele **stejný význam**;

→ **způsob označování větou se nepoužije**, pokud jsou informace o výskytu konkrétní alergenní látky poskytnuty písemně podle čl. 21 nařízení (EU) č. 1169/2011;

Informaci o obsahu alergenů lze sdělit různými způsoby například:

→ **tj. VŽDY PÍSEMNĚ**

Informaci o obsahu alergenů lze sdělit různými způsoby například:

* při uvedení názvu pokrmu způsobem, který spotřebitelé neumožní zjistit skutečnou povahu pokrmu, který se liší svým složením nebo výrobou od pokrmu, se uvedou připojením další popisné informace; uvedení popisné informace se uvede způsobem, který umožní spotřebitelé zjistit skutečnou povahu pokrmu a odlišit ji od pokrmu, s nímž by mohl být zaměněn;

Poznámka: tato strana týkající se pokrmů vychází z návrhu vyhlášky o způsobu označování potravin; před aplikací požadavků doporučujeme prověřit, jaký je stav, případně zda a v jakém znění vyšla ve Sbírce zákonů.